

Při konstrukci testu ověřovacího je odhad obtížnosti a citlivosti úloh spíše druhotný. Zásadním důvodem zařazení úloh do testu je jejich obsahová přináležitost k učivu a požadované úrovni ověřovaných dovedností. Každá z úloh by měla být zařazena do testu s odůvodněním, že by ji žák na požadované úrovni znalostí a dovedností měl být schopen zvládnout. Když jsou obtížnost a citlivost úloh spíše druhotným parametrem pro zařazení úloh do ověřovacího testu, pohybuje se úspěšnost u úloh ověřovacího testu reálně v pásmu 70–90 %. Úlohy s nižší či vyšší úspěšností jsou spíše výjimkou. Nižší úspěšnost spíše navozuje otázku, zda úloha do testu skutečně patří, zda očekávání autora testu vzhledem k testovaným není přehnané, úlohy s úspěšností nad 90 % jsou v testu spíše nadbytečné, ale několik úloh velmi snadných není na závadu kvality ověřovacího testu.

V realitě však bývá problém s tímto striktním rozlišováním u některých typů testů. Příkladem je státní maturita z matematiky. Z hlediska cíle zkoušky se má jednat o zkoušku ověřovací, ale rozdělení výsledků má charakter zkoušky rozlišovací. To je dáno tím, že největší vliv na rozdělení výsledků mají žáci středních odborných škol, pro které tato zkouška vykazuje výrazně rozlišovací vlastnosti, naproti tomu výhradně pro žáky gymnázií vykazují výsledky rozdělení skutečně odpovídající testu ověřovacímu.

Na grafu v příkladu 3.11 je dobré si ještě všimnout hodnoty hraničního skóre pro ověřovací test. Jeho umístění může být různé a souvisí to s nároky na úroveň znalostí a dovedností těch, kterým má být udělen certifikát na základě výsledků v testu. Například požadavky na zvládnutí testu v autoškole jsou stanoveny na úspěšnost 86 % (43 bodů z 50 možných), čímž má být zaručeno skutečné ovládnutí pravidel silničního provozu u každého oprávněného řidiče. U státní maturity je hraniční skóre pro matematiku nastaveno na 33 %, u cizího jazyka na 44 %.

Spíše než zřetelné zdůvodnění těchto hodnot z hlediska obsahu a požadované úrovně maturantů byly tyto hranice stanoveny jako hranice „politické přijatelnosti“, tak aby při zavádění státní maturity nebyl z roku na rok výrazný skok v počtu neúspěšných maturantů. Dalším důležitým hlediskem při stanovování hraničního skóre je to, aby bylo dostatečně vzdáleno od střední hodnoty náhodného skóre, aby procento žáků, kteří by test zvládli jen tipováním, bylo minimální. Např. pro test obsahující pouze úlohy s výběrem odpovědi ze čtyř variant je střední hodnota náhodného skóre 25 %.

U ověřovacích testů jsou často výsledky prezentovány nejen dichotomicky – splnil (dosáhl výsledku minimálně na úrovni hraničního skóre), nesplnil (nedosáhl výsledku ani na úrovni hraničního skóre), ale je užíváno i stupnice známek, přičemž rozlišovací schopnost testu u známek lepších je výrazně horší než u známek slabších.

U zkoušek z cizích jazyků je navíc důležité zdůvodnění konstrukce testu a výsledků ve vazbě na Společný evropský referenční rámec pro jazyky, kde přijatelná obecně uznávaná úroveň znalostí jazyka je rozhodně výše než hranice stanovená jako hranice pro zvládnutí státní maturity. U certifikačních zkoušek mezinárodních společností se hranice úspěšnosti pohybuje kolem 65 % až 70 %, to odpovídá známce mezi 2 až 3 u státní maturity (za předpokladu obdobné skladby úloh z hlediska obtížnosti a přináležitosti k dané úrovni podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky).

NIQES: Příklad rozložení výsledků reálného testu

Jak bylo uvedeno v úvodu podkapitoly, výsledky reálného testu se často pohybují z hlediska rozložení mezi ověřovacím a rozlišovacím typem. Příklad 3.12 je uveden z projektu NIQES v roce 2014, v grafu jsou výsledky asi 7 000 žáků 4. ročníku v testu Člověk a jeho svět. Rozložení výsledků má spíše charakter odpovídající rozlišovacímu testu. Posunutí směrem doprava je